

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Serisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Creșterea în internate.

Este oare de lipsă și bine, ca să ducem fetele noastre la internat? Cu această întrebare se ocupă părinții mult în lunile de vară, Iulie și August.

Negreșit, că anul ori anii petrecuți într'un internat ori pensionat, pentru fetiță poate să fie un lucru foarte folositor, presupunând, că părinții au ales un pensionat bun.

În multe privințe însă are drept celce zice, că fetița învață mai mult și mai bine dela mama ei. Dară câte mame din societatea aleasă se ocupă cu creșterea fiicelor lor, și câte sunt bune învățătoare? Nu trebuie să uităm, că copiii au în firea lor impulsul de a se opune, în multe cazuri, părinților și atunci o dojană dela o directoare sau o profesoară înțeleaptă ar ajuta foarte mult. Ocupațiunea egală cu colegele încă ar contribui, ca datorința să și-o împlinească fiecare, și nici uneia nu-i va cădea greu a se supune regulei, văzând că și celelalte colege sunt ascultătoare.

Dacă mai avem în vedere și sentimentul tinerei fetițe, care în etatea aceea începe a căuta un obiect de simpatie, — acest sentiment se concentrează în internat asupra colegelor și asupra profesoarelor, pe când în casa părintească, unde copilăia adeseori trăiește mai mult sub influența romanelor, cetite uneori pe ascuns, ea ar voi să aibă mai multă libertate, să convină cu tineri, când apoi părinții intervin cu strictetea lor, și de multeori se produc neplăceri, plângeri și supărări, și de multeori se poate strica chiar numele bun al fetiței, dacă ea este lăsată prea mult în voia ei.

În multe cazuri, auzim zicându-se: „Fetița trebuie să ajungă sub mână mai severe, deci o dau la pensionat”. Copila în etatea ei de

sburdălnicie este ca și băiatul, de multeori spre greutate în casă.

Plusul de energie care se arată prin unele zburdălnicii și neastâmpărări, deosebirea de păreri între copii și părinți, de multeori opoziția față de frați, ba neînțelegerile și altele se așează, se potolească vine copila sau băiatul într'o casă străină sau într'un pensionat.

Influența unei directoare înțelepte, supraveghierea cu bunăvoință și statornicie a profesoarelor, ba chiar și genarea față de colege, în internat fac totdeauna minuni.

Cu totul altcum stă lucrul, și se produce un efect contrar, dacă părinții își dau fetița la o școală din oraș, la un internat, numai din motivul, ca să zică lumea, că e copilă învățată, că a fost la școala din oraș, și acum e domnișoară, și ca să se mândrească părinții, că fetița lor a fost la olaltă cu cutare sau cutare fată de boier și a învățat muzică și limbi străine.

De multeori în aceste cazuri se produce o înstrăinare, o depărtare simțitoare între copilă și părinți, și se desvoaltă la fetiță un disgust față de casa părinților, față de odăile simple și mâncarea modestă a lor, căci ea vede prea mult contrastul între obiceiurile luxoase și casa părintească. Copila fără vina ei ajunge într'o poziție neplăcută, și nu se simțește bine acasă la părinți și frații ei. Creșterea fetiței de țaran, dacă părinții au dare de mână, într'un pensionat *luxos*, dă motiv la conflicte aspre în sânul familiei, căci fetița este deprinsă a măsura și casa părinților cu aceeași măsură, ca și internatul sau pensionatul. Aceleași pretenții se vor naște acasă, după cum a fost deprinsă ea în pensionatul luxos.

Întoarcerea acasă o simte fetița ca o greutate. La părinți în sat nu mai are prietenele, cu cari și-a împărtășit zilnic secretele inimii, dorințele și scopurile; îi lipsește împărtășirea regulată a timpului, es-

cursiunile pe promenadă, departe, pe sub tei și arini; timpul de joc, de studiu nu mai e statorit.

Nu încapă îndoială, că nu este ușor a să obicinui fetița iarăși cu casa părintească, și numai o mamă foarte pricepută, și un tată iertător îi pot ușura fetei trecerea din internatul luxos la casa lor modestă.

Pe cât de neprețuit este un an pentru fetiță petrecut în pensionat, pe atât este de necesar, ca părinții să fie cu mare băgare de seamă la alegerea internatului pentru fiica lor.

Există destule case particulare, școli conduse foarte bine, cărora nu li se poate băga vină, în ce privește educația și instrucțiunea; dar trebuie să alegem din ele aceea școală, care corespunde mai mult pretențiilor din casa părintească. Vreau să zic, acele pensionate sunt potrivite pentru fiica mea, cari au în frunte o directoare sau un director și corp profesoral cu aceleași vederi și principii de educație, cari se potrivesc mai mult cu așteptările mele. Numai atunci se evită decepțiunile și se ajunge scopul avut în vedere.

Școlile străine au avantajul de a introduce eleva repede în limba pe care dorim să o învețe, dar aceea nu corespund deajuns în ce privește educația religioasă și națională, care este mai de lipsă decât învățarea limbei străine. Este bine să știe fetița și altă limbă străină, dar în învățăturile și obiceiurile religioase ținute de biserică și de părinții noștri nu este iertat a se clăti.

Într'un astfel de internat, în care deși se propune studiul religiunii în limba elevelor, de cătră catihetul lor, dar nici o singură dată în an nu li se permite elevelor să cercezeze biserica lor, și unde de multeori se vorbește cu dispreț despre obiceiurile religioase românești și nu se permit nici rugăciunile în limba română, nu se recomandă părinților a crește fetele lor. Un in-

ternat românesc, bine condus, este de zeceori de preferit.

În Elveția sunt pensionate foarte cercetate, și este o tradiție veche în unele orașe germane, ca să crească fetele lor acolo.

Altcum sunt internatele din Anglia. De vre-o 10 ani este obiceiul a trimite fetele în o școală numită „finishing school”. Aici învață fetele multe sporturi: ca Lawn-tennis, bicicleta, dansul, înotul etc., se introduc superficial în cultura veche engleză și în disciplina esemplară a englezilor. În pregătirea științifică nu pot ținea însă pas cu institutele germane, și în ce privește cultura minții și a inimei lasă mult de dorit.

Despre pensionatele parisiene nu este mult de vorbit, căci ele sunt cunoscute. La spatele directoarelor se petrec acolo lucruri de necrezut. — În ce privește învățământul și cunoștințele câștigate, aici școlile franceze sunt superioare tuturor.

Internatul românesc nu are de scop să imiteze pensionatele din țări străine, ci el are scopul a crește românce bune, religioase, modeste și cu puține pretenții, deci a le da o cultură solidă, pentru binele și folosul lor și al neamului nostru.

Să ascultăm deci de sfatul înțelept al marelui dascăl George Lazar, care zice: — „Vorbirea a multor limbi nu este de atâta prețuire vrednică, precum fac unii părinți, de pun toată creșterea fiului lor într'un învățare limbii grecești, franțuzești; fără mai tare să îngrijească părinții de a adăpa sufletul și mintea fiului lor, celui încă nevinovat, cu adevărate științe, prin cari se vor lumina puterile lui cele sufletești, ca să capete temeiurile înțelepciunii, care peste toată calea vieții lui îl va petrece cu norocire.

„Așa dară științele adăpătoare de înțelepciune trebuie să învățăm, care și în limba mamei noastre putem face, unde prin orânduile celor

FOIȘOARĂ.

Ion Mateiu:

Din carnetul unui dascăl.

Studii și articole. Sibiu. Tiparul tipografiei arhidiecezane, 1912, pag. 120. Preț cor. 1.50.

Tot mai mult se accentuează în zilele noastre, că spre a progresa mai cu nădejde în cultură, se cere dela filii neamului nostru obidit, deopotrivă să lupte cu neștrămutată unire în eugete și simțiri pentru a lumina cărările pribegale ale trecutului, în așteptarea unui sfânt noroc.

Din vâlmășagul glasurilor chemării la muncă însă ori cine aude răsunetul ce face se trezeste îndeosebi inima dascălului și preotului român, pentru că pe umerii acestor doi factori ai propășirii noastre se pogoară povara, a cărei ridicare ușurează greutatea zilelor de mâne. Opinia noastră întregă vede, că dascălul și preotul român sunt stâlpii de granit, pe cari se rezimă edificiul măreț planuit de mințile acelor bărbați de seamă ai noștri, cari nu caută acum după Fete-fumoșii poveștilor din bătrâni, ci plămădesc desăvârșirea noastră în înțeleș evanghelico.

Lămurit fiind adevărul acesta, nu încape îndoială, că mijloacele cari tind la

insuflețirea și ridicarea intereselor acestor doi apostoli nedespărțiți și poporul nostru au caracterul celei mai mari însemnătăți pentru viitorul apropiat.

Cartea de față e scrisă pentru dascălul român, cuprinzând studii și articole pedagogico-culturale eminate din inima „unui învățător dela sate”, care a stat sub influența celor dintâi impresii școlare, provocate de celebra lege școlară din 1907.

Ca învățător la școlile noastre fruntașe din Săliște și Gurărulei, în vremea celor 5 ani de dascălie, dl Matei a simțit și gândit cu inima adevăratului dascăl român, ceea ce cartea aceasta e menită a adevăra și a arăta, că tot muncitorul e vrednic de plata sa. Legea lui Apponyi i-a înveșnicit convingerea, că făuritorii planurilor perzării noastre re-au văzut stăpâni peste oomori, cari pentru un neam ales ca noi sunt mărturia trăinicieii și vitalității. De aceea și cere dela dascălul român să nu se lase a fi despoiat de temelile existenței neamului său, spunând, că cea dintâi temelie a ființei noastre e legea strămoșească, păstrată prin limbă, pentru care, după cuvintele istoricului italian Bonfini, am luptat mai mult decât pentru viață, iar a doua este școala românească. Astfel vedem, că dela dascălul român ca prima condiție se cere să fie credincios bisericii sale. Având însu-

șirea aceasta, poate lucra la înaintarea culturii noastre, care — cum se face evident în articolul al doilea, — trebuie să fie de caracter național.

Școala noastră din Ardeal intră cu legea lui Apponyi în era apăsărilor, cari revoltă ori ce conștiință creștinească, și de aceea învățătorii au datorința să se ougete asupra alegerii mijloacelor de apărare, spre care scop locul cel mai potrivit e în conferențele învățătoarești.

Mucenicii nerăsplătiți ai pâinii, învățătorii, au deci misiunea cardinală de a lăsa din cadrele conferențelor obiceiul, cu care fac critice puțin rezistente asupra unor teme mai mult sau mai puțin seriozitate alese. În locul acestora să caute toate mijloacele cari trezesc și înrădăcinează în inimile fragede iubirea de limbă, căci numai printr'însa ne putem câștiga o cultură cu adevărat națională. Iar dacă legea nouă școlară ne face pedeci, să ne străduim a le înlătura, între altele, prin folosirea orelor de Istoria bisericească și de Limba română și să luăm și familia între mijloacele cari tind spre scopul acesta sublim.

După desfășurarea acestor idei, autorul în studiul „Cultura învățătorimii noastre” ne zugrăvește iocana adevărată a facultăților ce și le-a însușit și cu cari e înzestrat dascălul nostru de azi. Însemnătatea acestei chestiuni, adeocă a privirii

sub raportul cultural a învățătorimii, e una din cele mai culminante preocupări pentru noi, pentru că „soarta viitoare a școlilor noastre o hotărăște învățătorimea aceasta, căreia îi revine astfel una din cele mai frumoase și mai sublimе sarcini din câte se pot întâlni, aceea de a fi în vremele de vifor și primejdie mare, straja și luptătoare neadormită pentru apărarea sufletului neamului, amenințat cu strivire completă...”

Am credința, că ar fi de folos să reproduc și numai în conture generale constatările ce se fac în acest articol, dar mă mărginesc de astădată a reproduce concluzia, că „învățătorimea românească actuală n'are cultura trebuitoare, reamănată de pretențiile unui veac luminat ca acesta, în care trăim” (pag. 52). Această mărturisire o face autorul după o privire retrospectivă asupra trecutului, trecând în revistă munca titanico desvoltată de Marele Andreiu în interesul dascălimii! Prin acestea autorul și-a arătat de sigur numai dragostea față de alterul culturii românești, pentru că tănuirea soăderilor e un jăcat național cu urmări faneste. Starea aceasta execrabilă, dl Matei între altele o presentă ca urmare a pregătirii din seminar, pe care o bicicletește cu toată tăria.

(Va urma).

mari s'au deschis școale. — Apoi de ne îngăduie timpul, putem și alte limbi a învăța, că e frumos lucru; iară nu ca și cum numai învățătura limbilor ar fi o singură mijlocire de a se face ceva pe sine procopsit¹.

H.

Sfânta Scriptură în limba românească

de Dr. Ioan Lupăș.

(Fine).

Lucru vrednic de amintire este, că mitropolii, cari au muncit și au stăruit atât de mult pentru traducerea și tipărirea Sfintei Scripturi în limba românească, nu s'au gândit numai la credincioșii de sub păstorirea lor, ci la toți Românii din ori care parte, la întreg neamul românesc. Deaceia și-au dat silința să scrie pe înțelesul tuturor, ca Românii cei răsăriți în multe părți și sub diferite stăpâniri, după cum aveau a- ceeaș credință și acelaș suflet, tot astfel să aibă aceeaș limbă, aceeaș cuvinte, în care să poată îmbrăca simțirile și cugetele lor, ca să fie de toți înțelese și să se întâlnească în chipul acesta legătura de frăție între danșii.

Greutățile începutului au fost însă destul de mari. Deaceia se tânguesc talmăcitorii „Noului Testament” dela 1648 astfel: „Aceasta încă vă rugăm, să luați aminte, că Românii nu grăesc în toate țările într'un chip, pentru aceea cu anevoa poate să scrie cineva, să înțeleagă toți, grăind un lucru unii într'un chip, alții într'alt chip; au vământ, au vase, au altele multe nu le numesc într'un chip. Bine știm, că cuvintele trebuie să fie ca banii, că banii aceia sunt buni, care umblă în toate țările. Așa și cuvintele acelea sunt bune, care le înțeleg toți; noi drept aceea ne-am silit din cât am putut, să izvodim așa, cum să înțeleagă toți; iară să (dacă) nu vor înțelege toți, nu-i de vina noastră, ci-i de vina aceluia, ce-au răsărit Românii printr'alte țări; de și-au mestecat cuvintele cu alte limbi; de nu grăesc toți într'un chip”. Talmăcitorii Bibliei din București spun de asemenea, că s'au gândit la neamul întreg, „căci toți Românii dintr'o fantă cură”, adică se trag din una și aceeaș obârșie. „Însă Românii se înțeleg nu numai ceaștia de aici (din Țara Românească), ci și cei din Ardeal, cari încă și mai neași sunt”.

De astfel de simțăminte frățești, de gânduri înțelepte și luminate au fost călăuziți în munca lor mitropolii Simion Stefan și Teodosie împreună cu tovarășii lor de muncă și ispravă. Deaceia are deplină, dreptate mitropolitul Andrei baron de Șaguna, când spune, că pentru fapta lor aceasta „lauda cea netrecătoare se cuvine mitropolitului Teodosie”...

„Căci talmăcirile lor sunt ușile, pe care s'au învrednicit și poporul românesc a intra în câmpul cel ceresc al Dumnezeuștilor învățături, care în mijlocul vijeliilor și valurilor lumii rămân neclintite și adevărate, din veac în veac; ele sunt isvoarele, cari au isvorât întâia dată apa vieții vecinice pentru neamul acesta în toate părțile, prin care este răspândit. Deșteptarea poporului românesc din barbaria veacurilor, împletirea lui mai de aproape cu legea lui Dumnezeu, pășirea lui către lumina cea blândă a civilizației și a cultului, înfrățirea neamului nostru românesc pe care mână Proniei la sămănat prin atâtea țări deosebite și prin tre atâtea neamuri străine, rămânerea în viață a limbii sale naționale: toate acestea binecuvântări neasămănate avem a le mulțami acestor talmăciri vechi ale Sfintei Scripturi, acestor monumente neperitoare ale limbii, moralității și preste tot ale vieții noastre naționale și bisericești”.

După ce greutatea începutului au fost biruite, munca de traducere, tipărire și răspândire a cărților sfinte a înaintat din veac în veac cu ușurință tot mai mare.

Între cei ce au muncit cu mai mare râvnă pentru luminarea credincioșilor, se numără mitropolii Varlaam și Dosoftei din Moldova, apoi din Țara Românească mitropolitul Antim Ivireanu, episcopul din Buzău Mitrofan și episcopul din Râmnic Damaschin, care scria, pe la anul 1715, că văzând el cum stau credincioșii în biserică neînțelegând ce se citește și ce se cântă și cum ies fără nici un folos din biserică, s'a hotărât ca dintr'un îndemn Dumnezeuesc cu multă osteneală a preface cărțile de rugăciuni din limba grecească și slavonească în limba noastră simplă românească și a le da la lumină, ca să poată înțelege toți.

Mai târziu episcopul Chesarie din Râmnic a sporit prin munca sa harnică și pricepută numărul cărților românești de slujbă bisericească.

Iar la noi în Ardeal învățatul profesor Samuil Micu din Sadu a făcut o traducere bună a sfintei scripturi.

Tot astfel episcopul din Buzău Dionisie Roman, care s'a născut în Săliște, a tipărit la anul 1854 sfânta scriptură, iar între anii 1855-1858 a eșit de sub teacurile tipogra-

fiei din Sibiu Sfânta Scriptură, tradusă și îndreptată de Andrei Baron de Șaguna, care cu multă osteneală și priveghere a asemănat toate bibliile mai vechi, înlocuind cuvintele mai grele cu altele mai ușoare și mai populare, și a dat astfel în mâna poporului o biblie tipărită cu multă îngrijire pentru graiul și înțelegerea poporului și împodobită cu frumoase icoane sfinte.

Dela o vreme însă atât, aici în Ardeal, cât și dincolo în Țara Românească, s'au găsit câțiva învățați, cari și-au pus în gând să schimbe cuvintele cele frumoase și înțelese de popor ale vechilor cărți bisericești cu altele nouă, cari să arate și mai mult înrădăcirea limbii noastre cu limba latină. Și astfel au scornit o sumă de cuvinte nepotrivite pentru rugăciuni și neînțelese de popor. Au început, de pildă, a zice în loc de „Al unei tale celei de taină părtaș mă primește” — „Al soarelui tale misterioase participante mă acceptează”! Ori în loc de frumoasa eclenie: „Pentru bună liniștea văzduhului Domnului să ne rugăm”, li se părea unora că ar fi mai frumos să se zică: „Pentru tranșibilitatea atmosferei pe Domnul să implorăm!” Și încă multe alte vorbe scornite și de cari poporul nostru nu avea, precum nu are nici astăzi, nici o trebuință. Unii au fost așa de îndrăzneți în pornirea lor de a premeni și înnoi limba, încât au încercat să schimbe și cuvintele vechi din rugăciunea domnească astfel: „Patre nostru qui ești în celo sanctissime nome teu; advenia regnu teu; fia voluntate ta assico in celo et in terra; pane nostra quotidiana da nobe adie; et remitte nobe debite nostre, assico et noi remittim a debitori nostri; et nu ne induce in tentatione, vero ne libera a malo”.

Dar încercările acestea nu au putut să aibă nici un rezultat. Cuvintele acestea nouă și schimonosite n'au putut să pătrundă în graiul poporului, nici la altarul Domnului.

Șaguna avea multă dreptate scriind în prefața Bibliei tipărite de dânsul: „Limba Bibliei pentru un popor numai odată se poate face; dacă s'a invins piedeca cea mare a traducerii credincioase și înțelese, și dacă poporul a primit limba aceea așa zicând în înșaf ființa sa, atunci următorii n'au de a mai face altă... limbă; limba Bibliei nu e făcută, ci luată chiar din gura poporului și așa traducătorul nu e decât un răsunset nu numai al limbii, ci și al simțirii și peste tot al chipului cugetării poporului... nici unul dintre traducătorii de mai târziu nu poate fi părtaș laudei, ce se cuvine aceluia, care au altoit întâia dată cuvântul Sfintei Scripturi în pom românesc; ci toți de mai târziu au prenoit și îndreptat numai unde și unde aceea, ce traducătorii cei dintâi, ca nemernici de abea ai unui veac, n'au putut să îndrepte, dar nici n'au avut lipsă de a îndrepta, fiindcă pe vremile lor a fost bine și desăvârșit așa. Iară limba noastră e pom viu... ramurile bătrâne și fără suc se uscă și cad, mlădițe tinere es și cresc; frunza se vestejește și se scutură, dar alta nouă curând li împodobește; toate ale lui se fac și se prefac. Iar trupina rămâne totdeauna aceeaș”.

Astfel de idei sănătoase avea Șaguna despre limba poporului, care trebuie să fie și a Bibliei. Iar în ce privește înșaf cetirea Bibliei, Șaguna era de părere, că aceasta „să i se dea poporului în mână spre citire, gândire și îndreptare, înainte și mai presus de orice altă carte din lume, căci Sfânta Scriptură, precum căldura soarelui și lumina, e menită dela Dumnezeu pentru hrănirea cea duhovnicească a tuturor”.

Această carte însemnează începutul culturii poporului nostru, ea este ca o poartă spre luminare și civilizație și ca o armă, cu ajutorul căreia s'a apărut și s'a păstrat în trecut, precum e de dorit să se apere și să se păstreze și în viitor, unitatea graiului și a sufletului nostru creștinesc și românesc!

Un mare scriitor al neamului nostru, poetul Gheorghe Coșbuc arată și el însemnătatea cea mare a Scripturii, în acestea versuri frumoase și adevărate:

Ce furtuni n'au mai pornit
Pofta răilor și ura!
Să te piarză, neam iubit!
Dar de toți ne-a mântuit
Spada noastră și Scriptura!

Atâta trebuie să mai amintim aici, că în Sfânta Scriptură sunt multe părți, al căror înțeles nu e tocmai ușor de aflat.

Sfinții părinți ai Bisericii și-au dat multă silință, să talmăcească Scriptura și să arate înțelesul cel adevărat al părților singuratiche. Și astăzi sunt preoți învățați, cari viața lor întregă muncesc din greu și cercetează Scriptura, ca să lămurească toate părțile mai grele de înțeles. Adeseori s'a întâmplat și se întâmplă, de mai talmăcesc Scriptura și oameni nechemate. Acestia însă duc lumea în rătăcire. De aceea nu este bine, să ascultăm de danșii, ci numai de învățătura bisericii, așa cum este ea păstrată în cărțile sfinților părinți și cum o propoveduesc preoții cei luminați și împodobiți cu temeinice învățături creștinești.

Sfânta Scriptură, — după cum spune un predicator vestit, e asemenea unei farmaciei, în care tot ce se află are preț. Dacă un bolnav, care nu cunoaște felurimea și puterea leacurilor, își alege pe nimerite vreun leac și îl folosește, în loc de a se vindeca de boala sa, se poate întâmpla să se învenineze și să moară. Numai cei pricepuți în ale farmaciei pot să aleagă leacul cel potrivit și sigur. Așa și Sfânta Scriptură numai Biserica învățătoare are dreptul s'o propoveduiască și să o explice prin preoții ei luminați, pentru că acestora li s'a încredințat povățuirea sufletelor noastre spre limanul mântuirii.

Cronică pedagogică.

Jean Jacques Rousseau ca pedagog

de Dr. C. Papuc (Săcele).

Ceea ce întemeiază renumele de pedagog al cetățeanului din Genève, este romanul său *Emile*, apărut la 1762, ca produs al unei meditațiuni prin 20 de ani și al unei munci continue de 3 ani — precum re mărturisește autorul însuși. Ocul conștient din 5 cărți, primele 3 fără titlu special, a 4-a cu supscrierea: „Mărturisirea de credință a Viscerului din Savva” și a 5-a poartă titlul: „Sofia sau femeia”. Atstrăgând de la cele ce sunt proprii unui roman și dela expunerile de conținut religios din cartea 4-a — ce vor fi considerate îndeosebi și mai pe larg altă dată — principiile pedagogice aplicate în educația lui Emil sunt pe scurt următoarele:

Educația după Rousseau e întretită: din partea naturii, a oamenilor și a obiectelor. Ultima constă în înmulțirea experienței referitor la obiectele cu cari omul vine în atingere și depinde numai în parte de oameni. Educația prin oameni se consideră ca educație în sensul propriu al cuvântului și e efectuită numai de oameni, pe când cea naturală sub care R. înțelege dezvoltarea internă a puterilor și simțurilor omului, nu depinde într'un mod de oameni. Cu adevărat bună va fi educația atunci, când cele 3 moduri de creștere vor consuna între ele, subordonându-se creșterii naturale, cea din partea oamenilor și cea prin obiecte. Cu alte cuvinte la scopul, la care tinde educația naturală, are să năzuiască și celelalte 2. De aceea a „recunoaște natura și a urma ei” e primul principiu fundamental accentuat de R. în educarea lui Emil.

Și fiindcă natura omului e bună, puterile și îmboldurile firești ale omului trebuie numai dezvoltate și ținute în direcție dreaptă. Cu aceasta e exprimat caracterul negativ al pedagogiei lui Rousseau.

Acest concept al educației negative desăvârșite poate mai clar, decât ori ce, învățătura lui R. de prexa observată în decemul în sec. 18, care praxă se dezvoltă mai ales în școlile Lăziiților într'o influință durabilă și după un plan a școlarilor de către învățători. Aici era toată activitatea pusă în sarcina educatorilor, copiii trebuiau să fie în mâinile lor ca aluatul, ce primește cu ușurință forma dorită și o păstrează. Poate că aceasta să fie mijlocul cel mai bun a face capabili pe tineri de a primi un sistem complicat de cultură. Că și după acest metod se poate ajunge la rezultate mari, ne arată exemplele lui Descartes și Voltaire, cari au păstrat învățătorilor lor amintirea cea mai recunoștoare. Însă aceste rezultate nu erau scopul lui R. El nu voia să devină Emil al lui un „erou cultural”, ci să-i păstreze după putință deplina frăgezie și originalitate a omului natural. În cuvântul „homme naturel” e cuprins scopul educației la R. Omul natural este un om, care și-a păstrat primitivitatea și libertatea ființei sale, care e îndestulit cu sine însuși, ale cărui năzuințe principale sunt bunăstarea proprie și dreapta gustare a vieții. (Emile, t. VI. pg. 76).

El în contrast cu „homme civil, politic”, — care în privința socială, cum zice R. e numai o ființă, ce depinde de alții și al cărui preț constă în raportul său către complexul societății.

Peste sine recunoaște el numai legea dată sau promulgată de el însuși. „Mărturisesc, că eșind din mâinile mele, el (Emil) nu va fi nici magistrat, nici soldat, nici predicator, dar el va fi în prima linie om, adică un om”, zice Rousseau, op. o. t. VI. pg. 18. Ca un atare „om”, va ști el să se conserve, să supoarte loviturile sorții, să reziste abundenței sau nevoii, chiar și de ar fi necesitat să viețuiască pe glecerii Irlandei sau pe stâncile Maltei (pg. 18).

Este scopul final al educației lui bun sau rău? R. răspunde chiar prin cuvintele înepătoare și des repetate în cursul

opului, că omul dela natură e bun, iar prin creștere îl facem și mai bun.

Se întreabă însă: ce fel de creștere trebuie aleasă? La început Rousseau era de părere, că educația să fie condusă din partea statului, văzând în ea mijlocul cel mai bun pentru a sădi în sufletul copiilor patriotismul. Creșterea comună publică este condiția fundamentală, pentru ca copii să devină cetățeni adevărați. De aceea R. laudă, că în Sparta copiii erau privați de educația privată și de pericolile ei. În „Emile” însă nu mai afirmă această părere. Emil ru cercetează nici o școală, el e crescut singur, singurel. Educația din partea statului e exclusă cu desăvârșire.

Contra zicerea e evidentă. Ea se mai aplanează în răspunsul, că educația lăce-demonioasă, pentru copii, ce să facă într'un mediu liber și relativ destul de carat în privința morală, era cea mai bună și potrivită. Cu totul altminteralea stă lucrul în Franța din sec. 18. Aici, unde mediul era putred, unde domnea cea mai mare corupțiune morală și intelectuală, de bună seamă că educația publică avea să cedeze celei private; de aceea avea să uzeze stricta izolare a copilului, pentru ca să fie ajuns scopul și să succedă lucrul educației. Cu aceasta se atinge drumul educației casnice, care are aceeaș însemnare ca și educația naturală și care singură e corectă. Opl educației nu-i permis să fie îndeplinit nici decum în oraș. Cu cât mai islat de lume e copilul, cu cât mai ferit este el de influențele streine, cu atât mai perfectă e și educația lui. Dacă e vorba să fie crescut un om, după-cum Dzeu a voit, atunci nu-i permis să fie crescut în „rămătorile vătătoare”, poreclite orașe, unde copiii sunt lipsiți în modul cel mai crud de aer, lumină și libertatea mișcării, unde dispozițiile lor firești adese sunt nimioite sau veninate în germene, înainte de a fi ajuns la dezvoltare deplină. De aceea trebuie dus Emil, — care e din părinți nobili — la țară, trebuie încredințat unui educator, având aceasta de urmare, eșirea lui de sub tutela părintească, căci Rousseau consideră de imposibil pentru timpul său, ca o păreche conjugală distinsă, să se exleze pe mai mult timp de dragul copiilor, la țară, ca să-i crească, abuzând ast fel de plăcerile unui oraș mare.

Că acest mers și această petrecere la țară ar fi însemnat pentru un francez din sec. 18, un exil faptic, rezultă din consternarea de neerezat a tuturor pretinilor parizieni ai lui R., când acesta voia să petreacă o iarnă întregă în eremitajul din Montmorency. Desial pretinului lor li se părea aproape pervers, căutând explicaie în o stricare a caracterului sau alienare a oricărui lui. 1).

De alt-fel își face R. obiectul unei bine întemiată, că cu toată izolarea copilului, acesta va avea pururea înaintea sa teatrul lumii, că el de bună seamă va vedea și alți copii de etatea lui, va vedea pe părinți, pe vecini, doici, servitori etc.

(Va urma).

Sborul lui Vlaicu la Alba-Iulia.

Dintr'o scrisoare particulară aflăm, că sborul domnului ing'ner Aurel Vlaicu, făcut Duminecă în 5/18 August în Alba-Iulia, a fost cel mai reușit dintre toate sborurile de până acuma ale aviatorului nostru, chiar și după recunoașterea dlui Vlaicu însuși: A stat în văzduh 42 minute, și s'a ridicat la înălțimi de 700 metri.

A ramas încăntată toată lumea de cele văzute și recunoșteau și străinii, între ei domnii ofițeri, cu generalul în frunte, că sborul lui Vlaicu a fost cu adevărat ceva ideal. De altcum a favorizat mult sborul terenul cel minunat pe care s'a făcut, — locul de esecioiu pentru militari, — precum și timpul splendid ce a fost în ziua sborului.

După sbor, inteligența din Alba-Iulia și jar a aranjat un banchet, în reduta orașenească în onoarea eroului zilei. Sub decursul banchetului a domnit cea mai bună dispoziție, până la ziu.

Domnul protopresbiter Ioan Teculescu a ținut un toast în sănătatea dlui Vlaicu, arătând marea oinște pe care o face într'g neamului românesc școlul român, și terminând toastul cu următoarele versuri improvizate:

Să trăiești, șoiman de munte,
Fât frumos cel din povești,
Care-ai durat o punte
Cătră sferile cerești!

Când te nălți în zări senine,
În sborul tău vulturesc,
Zi așa: — „Doamne, ca mine,
„Dă putere să se nălțe,
„Tot neamul meu românesc!

„Să cuprindă el și zărea
„Ca și glia, — amândouă,
„Ca stăpân s'ajungă-aiuea
„Și pe iarbă și pe rouă!”

¹ Cf. K. Gösagen: Rousseau und Basedow. 1861. pg. 22. și L. Geiger: Rousseau, Sein Leben und seine Werke. 1907, pg. 94.

1) Cf. P. Hensel: Rousseau, ed. 2-a 1912. pp. 52.

Din despărț. „Asociațiunii“.

Convocare.

Onoștii membri ai despărțământului V. Săliște al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, precum și toți binecredincioșii de-o propășire și-o luminare în oale culturale a satelor noastre sunt rugați a lua parte la

adunarea generală

ce se va ține în 9/22 Septembrie 1912 la 11 ore în comuna Alămor, pe lângă următorul

Program:

1. Cuvânt de deschidere, subiectul „Însusmintatea Asociațiunii“, de președintele Dr. Nicolae Călefaru.
2. Raportul general al comitetului de p. Săliște.
3. Alegerea unei comisii pentru cenzurarea societăților.
4. Alegerea unei comisii pentru însoțirea de membri noi și înasarea taxelor.
5. Prelegeri:
 - a) Cuvânt împotriva beuturilor și proceselor, de Dr. Nicolae Comșa.
 - b) Despre lucruri publice (comună, biserică, școală, drumuri, poduri și despre tovarășii) de preotul Ioan Popa.
 - c) Despre îmbrățișarea meseriilor, de Dr. Ioan Lupuș.
 - d) Despre Economia națională, de preotul Ioan Oțoiu.
6. Raportul comisiunilor alese.
7. Eventuale propuneri.
8. Închiderea adunării.

Săliște, în 18/31 August 1912.

Dr. N. Călefaru
direct. desp.

Ioan Popa
secretar.

Convocare.

Comitetul cercual al despărțământului Beleanu al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ invită membrii, precum și pe toți acei cari au la inimă dorul și dragostea pentru cultura și înaintarea poporului român, la

I. Adunare cercuală generală

ce se va ține în 8 Septembrie st. n. 1912 la 3 ore d. a. în școala conf. română gr-cat. din Belean.

Program:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului.
3. Raportul comisariatului.
4. Alegerea comisiilor: a) pentru cenzurarea raportului comitetului, b) a casarului, c) conscrierea de membri noi și încasarea taxelor.
5. Prelegerea populară.
6. Raportul comisiilor și decidera asupra raportelor comitetului.
7. Fixarea locului pentru adunarea generală cercuală în anul 1913.
8. Alegerea alor 2 reprezentanți ai desp. pentru adunarea generală.
9. Alegerea alor 3 membri în comitetul cercual al desp.
10. Eventuale propuneri.
11. Închiderea adunării.

Seara, trupa teatrală de diletanți din Nășăud va da reprezentanție teatrală jucând piesa „Năpasta“, dramă în 2 acte de I. L. Caragiale, iar d-ora la Iana Moldovan va concerta cu violina și cant. După teatru va urma: Dans. Damele sunt rugate a se prezenta într-o cât e posibil în costum național.

Pompei Făgărășan, Dr. Iulian Chitul,
secr. desp. dir. desp.

NOUTĂȚI.

Fundațiunea Trandafil. Consistoriul mitropolitan a votat din această fundațiune stipendii noi următorilor, parte pentru studii nouă, parte pentru completarea studiilor de până acum: a) Din arhidieceză: lui Dr. teol. C. Papuc pentru pedagogie, Dr. teol. Broșu pentru filozofie, și Ioan Surciu pentru medicină; b) Eparhia Aradului: tinerilor George Popovici din Chișineu, și Traian Vășianu pentru medicină; c) Eparhia Caransebeșului: George Popescu pentru studii pedagogice, Ioan Popovici medicină și Dr. G. Jova pe un an pentru completarea studiilor.

La manevrele franceze. Comandantul trupelor de gardă rusești, marele duce Nicolae Nicolaevici, va pleca Duminecă în Franța, pentru a participa la marile manevre de acolo.

Aviațiune. Sborul de Duminecă dela Murăș-Oșorhei al aviatorului Aurel Vlaicu, cum ni se anunță, a succedat splendid. Privitorii, câteva mii, între cari și câțiva străini, au rămas încântați de producțiile îndrăznețe executate de eroul văzduhului. În 8 Sept. Vlaicu va sbură la Ibașfaldu.

Burse și ajutoare. Comitetul Societății pentru fond de teatru român, întru-nindându-se alături în Sibiu, a votat următoarele burse: d-șoarei Lelia Popovici din Lugoj pentru canto și d-ului Ion Harșa, elev al conservatorului vienez, câte 1200 cor. S'a mai votat un ajutor de 1200 cor. d-șoarei Leontina Pop pentru canto, iar fondului ziaristilor 500 cor.

Hymen. Dl Victor Stanciu, profesor la școala civilă a „Asociațiunii“, și d-șoara Cornelia Papp din Brad își anunță cununia celebrată în 10 August 1912 în Brad.

Târgul de toamnă al Sibiului se va ține în ordinea următoare: în 7, 8 și 9 Sept. n. târg de oi; în 10 și 11 Sept. n. târg de vite cornute; în 12 și 13 Sept. târg de cai, iar în 14, 15 și 16 Sept. n. târg de mărfuri.

Călătorie sub vagon. Un tânăr de 20 ani, Iosif Walter, din România, a sosit la Paris sub un vagon al trenului Orient expres, unde a stat 36 ore fără să mănânce. Tânărul era într-o stare de mare slăbiciune. I s'au dat îngrijiri și a fost dus la poliție.

Nou tren accelerat. La 1 Octombrie se va introduce un nou accelerat pe linia Budapesta-Brașov. Noul tren va fi accelerat dela Budapesta până la Murăș-Oșorhei, iar de aici până la Brașov va circula ca tren personal accelerat, care nu se oprește la stațiuni mai mici. Trenul va avea vagoane de dormit.

A 21-a expoziție de vite de prăsilă organizată de Reuniunea rom. agriculturii sibiană, se va ține la 8 Sept. n. c., nu în comuna Sebeșul de jos, precum greșit s'a publicat în numărul trecut al ziarului nostru, ci în comuna Sebeșul de sus.

Biblioteca dela muzeul baronului Bruckenthal cu începere dela 1 Septembrie este deschisă dela orele 11 înainte de amiază până la 1, și dela 3 până la 5 după amiază.

Convocare. Comisiunea permanentă a comitetului Sibiu pentru educarea poporului își va ține ședința lunară ordinară în 6 Sept. n. Vineri, la 11 ore în sala mică a casei comitetului. Am onoare a invita pe domni membri la această ședință. Iuliu Bardosy, prezident.

Asentările în comitetul Clujului se apropie de sfârșit. Rezultatul lor, cum se vestește din Cluj, este destul de satisfăcător. Dintre feciorii asentati au fost înrolați 30 de procente.

Dela Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei. Domnișoara Tiberia P. Barciannu, apreciata conducătoare a atelierului de țesătorie și cusătorie întemeiat și susținut de „Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei“ la Orăștie, fiind distinsă din partea „Asociațiunii“ cu bursa „Vasile Stroescu“ de 2500 cor. și-a luat cu începutul lunii Septembrie concediu de un an. În timpul acesta dsa va cerceta una din marile școli de specialitate din Viena. Ii dorim succes strălucit, ca reîntoarsă acolo de unde a plecat să poată duce la izbândă idealul reuniunii, care susține atelierul dela Orăștie, în serviciul căruia a stat dsa și până acum, muncind cu multă dragoste și pricepere din 1907 până azi. După cum suntem informați, lucrările atelierului vor fi conduse până la reîntoarcerea d-șoarei Tiberia P. Barciannu de o persoană versată în industria casnică românească, și astfel omenzile P. T. public vor fi executate cu aceeași acuratețe și conștiințiozitate ca și până acum. În două odăi dela Atelier sunt expuse, pentru publicul vizitator, d-ferite obiecte lucrate acolo pentru comande și de vânzare.

Aniversarea primului vapor. În ziua de 30 August 1812 a plecat pe ape vaporul Cometa în orașul englez Clyd. Zua această aniversare s'a serbat Vineri trecută cu mare pompă în Glasgow și în toată Scoția apuseană.

Pentru teatru. O întreprindere pe soții, cu un capital social de o jumătate de milion de coroane, va clădi în Flume un teatru nou, care va fi gata în toamna anului viitor.

Aviz. Am onoare a aduce la cunoștință d-lor învățători, că manualele „Întâia carte“ de I. Popescu-Dr. P. Șpan, ed. XVIII rev. de Dr. C. Popescu, a fost aprobată de înaltul Ministeriu cu datul de 22 Martie a. n. Nr. 36,730, iar „Cartea de cetera II“ de I. Popescu-Dr. P. Șpan, ed. XI. e aprobată sub Nr. 72.038. „Cartea de cetera III“ de aceiași autori se va supune aprobării ministeriale în timpul cel mai scurt. Dr. C. Popescu, protopop.

Tifos în Triest. Epidemia de tifos se răspândește zilnic în Triest. În 6 săptămâni s'au îmbolnăvit 106 persoane. În ultimele patru zile din săptămâna trecută s'au mai ivit 22 de cazuri.

Germanii și scumpetea traiului. Se scrie din Berlin: Deputații din capitala germană, aparținători partidului social-democrat, au convocat pe 15 Septembrie la Berlin o adunare populară, în care se va cere guvernului imperial, ca din cauza greutăților traiului zilnic să se suspendeze vama pe importul de vite și bucate, și să se deschidă granița pentru aducerea de carne și animale, luându-se toate măsurile cu scop ca locuitorii să-și poată procura lef-tin articolele necesare traiului. Astfel de adunări se vor ține și în alte orașe din Germania.

Timperi grele. La poliția din Oradea mare s'a prezentat un domn bine îmbrăcat, cu numele Gavril Szilvassy și a cerut să i se dea permisiunea de a fi birjar în oraș, ca să aibă din ce trăi. Viitorul birjar a terminat o școală de agricultură și a obținut diplomă în regulă.

Descoperire interesantă. Consilierul Ludovic Pastor, directorul institutului istoric asutric în Roma, a descoperit într-o bibliotecă particulară vreo 200 decrete netipărite ale închizițiunii din Roma dintre anii 1555 și 1597. Aceste, care vor fi publicate în curând, sunt cu atât mai importante cu cât până acum intrarea în arhiva închizițiunii din Roma este cu desăvârșire oprită.

La fondul Dr. P. Șpan pentru ajutoarea copiilor de Moți, aplicați la meserii, au mai dăruit Alexandru Făgăș abs. în teologie, Ovidiu Gritta jun. și Aurel V... câte 1 cor.; Petru Simtion, librar, 20 bani, Iustin Sârbu, învățător (Selenșul mare) și soția sa Ana n. Buta, 1 cor. Dr. Silviu Dragomir, prof. sem. 20 bani, George Henz, faur, soția sa Ana n. Pildner și copiii lor George și Helmiu, încheiând contract cu învățăcelul Partenie Stana (Burjuc) 1 cor., Iuliu Tădăseșcu, funcț. la Acad. rom. (București) 1 cor., Iuliu Buzdugan secretarul bancii „Dacia“, Orăștie, și soția sa Maria n. Baciu 1 cor., George Căpută, șef-contabil la „Dacia“, Orăștie și soția sa Marian. Sibian 1 cor.; Vasile Duma lui Todor econ. Sălcium inf. 20 bani. Starea fondului cor. 1385-56. Pentru prinos aduce calde mulțăminte, în numele comitetului Reuniunii sodalilor români sibieni: Vic. Tordășianu, prezident.

Dr. Ittu, medic, s'a reîntors din călătorie și ordineză zilnic. Sibiu, strada Cismădiei Nr. 43.

Teatru. Piesa Micul conte, reprezentată aseară în teatrul sibian de trupa dlui Heves, are toate calitățile și defectele unei opere, menite să facă publicului mare o distracție de două-trei sări dintr-o stagiune. Rolurile au fost ținute și de astădată de mâini îndemânate. Arile melodioase, dansurile elegante s'au repetat în fiecare act. Opera se va da astăzi, Miercuri, a doua oră. Începutul la 7½ seara. — Mane Joi urmează reprezentația dramei Spionul.

Economie.

Cuptorul de uscat poame sistem „Cazenille“ din Săliște.

Înainte de aceasta cu 18 ani, în vara anului 1894, comitetul central al Reuniunii române agricole sibiene, cu scop de a îndemna populațiunea română din comitat la uscarea de poame și zarzavat, care să formeze bogat izvor de câștig și în același timp și bua artiana de consumație, a cerut ear înaltul minister i-a pus la dispoziție un cuptor de uscat poame sistem „Cazenille“, pe care, ca mari cheltuieli, l-a zidit în frunța noastră comună Săliște. În acest răstimp cuptorul nostru în câte un an a fost folosit, dar în cei mai mulți nu, și aceasta fie din lipsa de producție de poame, fie din cauze, cărora li se dă expresie în preșegul următor din raportul general al comitetului Reuniunii pro 1910, unde se zice că: „Cu considerare la producția mai mare de prune, în toamna anului 1910 vicepre-

zidentul nostru I. Chiroa a pus în lucrare cuptorul de uscat poame sistem „Cazenille“, ce este zidit în Săliște. Cultivatorii de poame în deosebi casovenii, înțelegând mai mult rostul cuptorului s'au folosit de bunătațile lui. În timpul din 10—24 Septembrie s'au uscat 407 ½ lese, cam 2104 ferdele prune. În raportul său, viceprezidentul zice, că este de regretat, că populațiunea noastră și acum, după ce s'au dat atâtea dovezi despre bunătațile și practicabilitatea cuptorului, privește cu oare-care antipatie și neîncredere la cuptor și nu vesește a-l folosi, bu s'au aflat oameni, dureri din partea mai inteligentă, cari au făcut propagandă formală contra cuptorului. Urmarea acestora au fost, că cuptorul în 1910 a fost folosit, mai mult de oameni străini de neamul nostru, cari îl știu prețai după cuvință. Când ne gândim la scumpetea, ce ne încunjoară și când ne dăm samsa de numărul redus de alimente din gospodăria economicilor noștri, cei chemați ar fi să-și țină de datorință, nu de-a desmănta, ei mai vărtos de a îndemna la folosirea excelentului cuptor, ce ne dă, pe lângă venita frumoasă, și puțința de a îndulci mai ales în posturi, inima muncitorului nostru.“

Cu considerare la folosul real ce-l aduce cuptorul, comitetul Reuniunii a recurs și în anul acesta la bunăvoința viceprezidentului Reuniunii, a d-lui I. Chiroa, prim-notar în Săliște, ca să facă tot posibilul ca cuptorul să se pună în lucrare și în același timp să apeleze la obștea noastră din Săliște și din comunele învecinate, să se folosească de acest cuptor, fie la uscarea de poame (prune, mere, pere etc.) fie la uscarea zarzavaturii, cuptor în tot cazul superior coșurilor obișnuite la poporul nostru.

Sibiu, în August 1912.

Victor Tordășianu
secretarul Reun.

Cărți și reviste.

Biserica ortodoxă română, revistă periodică ecleziastică, anul 36, numărul 4 pe Iulie 1912. Are cuprinsul următor: Aste oficiale. M. P. Apologeticii creștinismului în veacul al doilea. Arhierul Teofil Ploesteanu: Moniste. C. E. De dialectul aleandrin, sau limba cărților sacre. G. Catolicismul și Românismul. Badea Mangăru: Un articol important. I. P. S. Pimen, Mitropolit al Moldovei. De curs la înmormântarea locotenentului Gh. Caranda. Oficiale. Revista apare în București. Abonamentul 12 lei pe an.

Képes magyar ABC és olvasókönyv, irta Lessán Lajos, Nagyványa, 1191. — Prețul 75 fil. (Aprobată de ministru).

Földrajz (Geografie, pentru școli vrimare), irta Porumb Lajos. Nagyványa, 1912. — Prețul 80 fil. (Cu aprobare ministerială).

Amicul copiilor din anul prim de școală, abecedar întocmit de Ioan Leșian, ediția I. aprobată de ministru. Nagyványa, 1911. ed. lui Kovács Gyula. Prețul 48 fileri.

Din public.*)

Mulțămită publică.

La petrecerea aranjată în comuna Sănmihailul inferior la 4 August st. n., ca ocaziunea adunării generale a despărțământului Turda, al Asociațiunii, și al comitetului filial Turda, al societății pentru fond de teatru român, au binevoit a suprasolvi următorii generoși domni: Dr. George Popescu, adv. în Turda, 8 cor., Iovian Murășan, protopop în Turda, 3 cor., Dr. Valer Moldovan, adv. în Turda, 3 cor., Iuliu Vlăduțiu, director de bancă în pens. 1 cor., Vasile E. Moldovan, publicist, 2 cor., George Purdean, preot, 1 cor., Ostavian Isalo, inv., 20 fil, Nicolae Mars, 2 cor., Iac. Oratie, 1 cor., Dionis Chiorean, 50 fil., Pál Kés, primar, 20 fil., Károly László, pădurar 2 cor. S'au încasat 254 K. Cheltuielile au fost 244 K. Venit curat 10 K., din care s'a dat jumătate directorului comitetului filial al societății pentru fond de teatru român, iară jumătate școlii gr. or. din loc. Taturor acestor sprijinitori ai culturii române, înșirați mai sus, li se exprimă și pe această cale cea mai profundă mulțămintă.

Sănmihailul inferior, în 26 August st. n. 1912.

Pentru comitet:

Vasile Săndean
paroh.

*) Pentru cele publicate în rubrica această redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 593/1912.

(307) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională ort. rom. din **Chil**, protopopiatul Geoagiuului, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar 600 cor. din repartitie.
2. Relut de lemne și grădină 50 cor.
3. Cvarțir în edificiul școlii, eventual relut 50 cor.

4. Restul de 400 cor. se va cere dela stat pe baza documentelor celui ales.

Cvîncvenalele de asemenea se vor cere dela stat.

Cereri de concurs instruite conform normelor în vigoare, să se trimită la subsemnatul oficiu în termenul deschis.

Geoagiu, (Algyógy), 18/31 August 1912.

Oficiul protopopesc al tractului Geoagiu în conțelegere cu comitetul parohial din Cil.

Ioan Popoviciu
protopop.

Nr. 801/1912 prot.

(309) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului al II-lea de învățător la școala confesională gr. or. română din **Fofeldea**, tractul Agnita, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” cu următoarele emolumente:

1. 200 cor. salar din cassa bisericeii solvibili în rate treilunare anticipative;
2. 150, din aruncul de 5% dare școlară;
3. 200, dela comuna politică;
4. 410, dela stat;
5. 2 stângini de lemne ori prețul lor cu 40 cor.

6. Cvarțir și grădină în natură.

Cvîncvenalele se vor computa numai după cinci ani servii neîntrerupt la această școală.

Doritorii de a ocupa acest post să-și aștearnă rugăriile lor în termenul susindicat la oficiul protopopesc în Agnita și să se prezinte în vre-o Duminică ori sârbătoare în oiserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul. Cel ales va fi obligat să țina strana în Dumineci și sârbători paralel cu cantorul la utrenie și să formeze cor, și să cânte cu copiii de școală la sf. liturgie în biserică.

Agnita, 19 August 1912.

Ioachim Muntean
protopop.

Nr. 471/1912.

(304) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala noastră confesională din **Faurești**, protopresbiteratul Cetatea de peatră se publică concurs cu termenul până la 31 August v. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salar anual de 1000 cor., și anume: 256 cor. dela comuna bisericească și 944 cor. ajutor de stat.

Locuință corespunzătoare în edificiul școlii și 3 st. lemne de foc, din cari se încălzește și sala de învățământ.

Cvîncvenalele se vor cere dela stat.

Se notifică, că — deoarece postul acesta a devenit vacant prin moartea fostului învățător definitiv Ioan Bărbos, după care a rămas văduva și orfan — în senzul legilor în vigoare (§. 54 din regulamentul pentru organizarea învățământului și §. 2 din noua lege școlară) alesul până în 21 Decembrie n. a. c. va funcționa ca provizor.

Refectanții la acest post să-și înainteze rugăriile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis și să se prezinte în comună și biserică pentru cunoștința poporului.

Lăpușul-unguresc, (Magyarlápós), 13 August 1912.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Cetatea de peatră în conțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu
adm. prot.

Nr. 827/1912.

(310) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională română gr. or. din comuna **Cetatea-de-baltă** se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 1000 cor., și anume:

1. 500 cor. dela popor.
2. 500 cor. ajutor dela Preavenabilul Consistor arhidiecezan.

3 1 Stângin de lemne de foc.

4. Cvarțir în edificiul școlii și pentru grădină 10 cor.

Să cere ca alesul învățător să fie bun cântăreț și să conducă corul cu elevii în biserică fără altă remunerație.

Cvîncvenalele se vor computa numai după 5 ani de serviciu la această școală.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare în termenul indicat — subsemnatului oficiu protopopesc u. p. Küküllővár și înainte de alegere a-se prezenta poporului în biserică spre a-și arăta desteritatea în cântări.

Cetatea-de-baltă, 17 August 1912.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al tractului Târnava.

Nicolae Todoran
protopop.

Publicare de licitațiune minuendă.

Pe baza planului de edificare și a preliminarului de spese aprobat de autoritățile competente superioare prin aceasta se publică licitațiune minuendă pentru **zidirea școlii române gr. or. din Vaidei**, tractul Oraștiei.

Licitațiunea se va ținea **Duminică în 2/15 Sept.** la 2 oare d. a. în școala din Vaidei.

Prețul strigării este 23.000 cor. cu observarea condițiilor staverite de comitetul parohial în condițiunile de licitațiune.

Licitanții au a depune vadiu de 10% înainte de începerea licitațiunei.

Planul de edificare, preliminarul de spese, precum și alte informații referitoare la edificare și la materialul cel dă parohia se pot vedea în cancelaria of. parohial local.

Comitetul și rezervă dreptul de a alege dintre minus oferenți pe care îi convine.

Vaidei, la 18/31 August 1912.

Pentru comitetul parohial:

(306) 1—2

Zacharia Tilcea
prezident.

Nr. 492/1912.

Vidi:

Vasile Domșia
protopresbiter.

Nr. 803/1912.

(299) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului prim de învățător la școala confesională română gr. or. din comuna **Boian**, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 1000 coroane, și anume:

1. 600 cor. salar anual dela popor.
2. 400 cor. întregire dela stat.
3. 1. Stângin de lemne de foc în 32 cor.
4. Cvarțir liber în edificiul școlii și 1/4 jugăr grădină.

Se recere ca alesul învățător să fie bun cântăreț și să conducă corul cu elevii în biserică fără altă remunerație.

Cvîncvenalele se vor computa numai după un serviciu de 5 ani de serviciu la această școală.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și înainteze cererile instruite conform normelor din vigoare, în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral (u. p. Küküllővár) și înainte de alegere a se prezenta poporului în biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântări.

Cetatea de baltă, 8 August 1912.

Oficiul protopresbiteral român gr.-or. al tractului Târnava în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Nicolae Todoran
protopresbiter

Dentist**Virgil Muntean**

Sibiu, Strada Măcelarilor,

în față cu Tipografia și Librăria arhidiecezană, intrarea prin strada **Quer Nr. 22.**

(126) 25—

La **Librăria arhidiecezană, Sibiu**, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, coloare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceeași și în dos, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **150 cor.**

Aceiaș legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **135 cor.**

Aceiaș legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **100 cor.**

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimată evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, cu cutie de păstrat **35 cor.**

Evangelia legată în piele roșie, cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată, foile colorate galben, cu copcii **25 cor.**

Aviz!

Subsemnatul, ca proprietar, aduc la cunoștința Onor. P. T. public, că din **1 Septembrie 1912**

HOTELUL SCHMIDT,

strada Trenului (Bahngasse)

stațiunea tramvaiului electric orășenesc, împreună cu **cafenea și restaurant**, în imediata apropiere a gării, unde nu este lipsă de trăsura și tranvaiu electric, îl voi conduce și mai departe.

Deoarece până în 1 Noembrie 1912 voi mai adăuga la zidire încă 14 odăi de închiriat pentru pasageri, total 34 odăi, **încălzire centrală și scaldă**, cari stau la dispoziția Onoraților pasageri, îi rog ca și în viitor, precum au fost și în trecut, să mă onoreze cu toată bunăvoința și încrederea lor ce le voi păstra.

Pentru bucătărie bună, beuturi curate și serviciu conștient, cu toată încrederea sunt îngrijit.

Sibiu, în August 1912.

Cu toată stima:

(267) 3—3

M. I. Schmidt,
hotelier.

„Reuniunea română de înmormântare din Sibiu”,

recomandă cu toată căldura binevoitoare atențiunii a numărului nostru public din Sibiu și din provincă

Întreprinderea proprie de înmormântări,

bogat sortată cu tot soiul de obiecte trebuincioase la înmormântări, între cari **sieriuri, cununi, acoperitoare, ghetă (păpuși), felinare, cruci, care funebre etc.**

Prăvălia Reuniunii**Strada Quer Nr. 3,**

(casa fabricantului G. Moess) să găsește sub îngrijirea dnului **Ioan Roman** (patronul salonului de barbierie din strada Quer — Poplăcii mici — Nr. 4), care stă la dispoziție în toate afacerile privitoare la înmormântări, fie în Sibiu, fie la transportarea de morți afară de Sibiu.

Înmormântări să fac de clasa I-ă, a II-a și a III-a. În mormântarea membrilor răposați ai Reuniunii să face cu preț redus! Comandele să îndeplinesc cu prevenire și cu toată punctualitatea.

(197) 6—

Întreprinderea să îngrijește de trăsuri, de tot soiul de tipăriuri, ca redactarea și tipărirea anunțelor funebre etc. etc.

Cum venitul curat al întreprinderii e menit să înmulțească fondul „Azilului” pentru adăpostirea orfanilor și neputincioșilor noștri scăpătați, preoțimea, dascălimea și ceilalți cărturari ai noștri, sunt rugați a stăruii pentru înscrierea de membri la Reuniune cu taxa de cor. 2 de înscriere și 60 bani după cazul de moarte al câte unui membru și pentru a se folosi de întreprinderea noastră în cazuri de înmormântări.

Pentru biroul Reuniunii:

Pant. Lucuța,
prezident-director.

Romul Perian,
cassar.

Vic. Tordășianu,
secretar.

VECHIA MEA

experiență este și rămâne, că pentru a alunga liniștile, precum a ajunge și a susține fraged o piele moale și un ten alb, nu există un săpun mai bun ca săpunul renumit în lume, **Steckenpferd** din Lapte de Crin, marca cal pe băț de Bergmann și Co., Tetschen a/Elbe. Bucata cu 80 fil. se află în farmacie, drogerii, parfumerii și în alte prăvălii aparținătoare branșei. Asemenea e minunată aprobată și Crema de Crin a lui Bergmann „Manera” pentru susținerea fragedă și albă a mânilor de dame; în tuburi a 70 fil. pretutindeni se află. (60) 22—40